

LAUSUNTO
24.4.2009/SH

Evira
Tuoteturvallisuusyksikkö
Mustialankatu 3
00790 Helsinki

Aihe: Elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvia materiaaleja ja tarvikkeita koskeva valvontaohje

Elintarviketeollisuusliitto saattaa täten Eviran tietoon kommenteilte lähetetystä otsikossa mainitusta viraston valvontaohjeesta seuraavaa:

Elintarviketeollisuusliitto pitää hyvänä, että Evira pyrkii yhdenmukaistamaan kuntien elintarvikevalvontaa tämänkaltaisten ohjeiden avulla. Ohjeen liitteenä olevien, valvontaviranomaisten käyttöön tarkoitettujen lomakkeiden avulla myös elintarvikealan toiminnanharjoittajat voivat varmistaa, että ne osaavat pyytää materiaalien ja tarvikkeiden toimittajaltaan kaikki lainsäädännön edellyttämät dokumentit ja yllä pitää niitä omavalvonnassaan.

Eviran ohje on kirjoitettu kattavuudeltaan elintarvikkeen kanssa kosketuksiin joutuvia kaikkia materiaaleja ja tarvikkeita koskevaksi. Ohjeen laadinnan ja sen sisällön lähtökohtana ovat kuitenkin olleet lähinnä pakkausmateriaaleja koskeva lainsäädäntö ja hyvän toimintatavan ohjeet. Tämä raja us näkyy selvästi myös ohjeen liitelomakkeissa. Ne on suunnattu käytännössä yksinomaan pakkausmateriaaleja valmistavien ja käyttävien yritysten valvontaan. Sama ongelma on myös EU:n asetuksessa 1831/2003. Sekin koskee periaatteessa kaikkia kosketuksiin joutuvia materiaaleja, mutta sisällöltään käytännössä vain pakkausmateriaaleja. Samoin tarkentavia säädöksiä on annettu vain pakkausmateriaalien osalta.

Elintarviketeollisuuden koneissa, laitteissa ja tarvikkeissa käytetään yleisesti erilaisia ruostumattoman teräksen yhdistelmiä, muita metalleja (mm. kuparia) ja muovimateriaaleja. Monet koneet, laitteet ja tarvikkeet ovat tuontitavaroita, mutta myös Suomessa toimii kymmeniä alan yrityksiä. Valmistajien lisäksi maassamme on runsas lukumäärä erilaisia, usein pieniä, korjaamoita, jotka palvelevat myös elintarviketeollisuutta. Nämä yritykset eivät ole elintarvikevalvontaviranomaisten valvonnan kohteena. Yritysten toiminta ja tuotteet vastaavat EU:n

konedirektiivissä olevia elintarvikekoneiden yleisiä vaatimuksia. Tuotteisiin ei kuitenkaan ole liitetty mitään vaatimuksenmukaisuusilmoituksia. Käytössä on iältään hyvin erilaisia koneita, laitteita ja tarvikkeita. Vanhimmat voivat olla kymmeniä vuosia vanhoja, eikä niiden valmistajaa tai toimittajaa ole enää edes olemassa.

Esitämme, että Eviran ohje kattaa periaatteessa sisällöltään elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvat kaikki materiaalit ja tarvikkeet, mutta kontaktimateriaalialan toimijan ja elintarvikealan toimijan valvonnassa käytettävät lomakkeet (ohjeen liitteet 1 ja 3) rajataan sisällöltään vain pakkausmateriaaleja koskevaksi. Ne eivät sisällöltään sovi koneiden, laitteiden ja tarvikkeiden valvontaan eikä omavalvontaan. Jos lomaketta halutaan käyttää koneiden, latteiden ja tarvikkeiden tarkastuksessa, niin joko ohjeessa tai lomakkeessa on todettava niissä käytettyjen eräiden materiaalien, kuten ruostumattoman teräksen, kuparin, puun, betonin (esim. siilot) yms. yleinen vaatimustenmukaisuus.

Liitteen 1 kohtaan 5 liittyvänä yksityiskohtana haluamme korostaa sitä, että useimpiin selvästi lähinnä elintarvikkeiden pakkaus käyttöön tarkoitetuissa materiaaleissa ei ole, eikä tarvitse olla, elintarvikekäyttöä tarkoittavaa merkintää. Tällaista merkintää ei siis tule vaatia myöskään materiaalien käyttäjältä, jos se voi muuten vakuuttaa materiaalin olevan elintarvikekäyttöön sopivaa. Tällaista eikä muutakaan materiaalimerkintää ei voida yleensä lisätä pakkaukseen enää käytövaiheessakaan. Mm. PET-pullot puhalletaan pulloiksi vasta täyttövaiheessa samoin monet muovipakkaukset ”syvävedetään” ao. muotoon vasta pakkaus-koneessa. Ohjeen tekstiosassa tai liitteessä tulisi selventää, että aihioista tai kalvoista lopullisen pakkauksen täyttövaiheessa muotoilevaa elintarvikeyritystä ei pidetä ohjeen ja liitteen tarkoittamana kontaktimateriaalialan toimijana.

Liitteen 2 osalta kiinnitämme huomiota siihen, että kontaktimateriaalien vaatimustenmukaisuustodistus liittyy yleensä ao. materiaalin. Se ei ole ostoerä-, saati materiaalin toimituseräkohtainen. Tämä pitää ottaa huomioon lomakkeen käyttöä ohjeistettaessa.

Korostamme, että liitteen kohdassa ”Jäljitettävyyys” oleva vaatimus kontaktimateriaalien sisäisestä jäljitettävyydestä menee elintarvikelainsäädännön vaatimuksia pitemmälle. On riittävää, jos elintarvikealan toimija pystyy hankinta-, tuotanto- ja varastokirjanpitoinsa avulla osoittamaan yksiselitteisesti ajanjakson, missä tuote-erissä ao. materiaalia on käytetty. Kostamme, että kyseinen kohta tulee joko kokonaan poistaa lomakkeesta tai siihen on liitettävä selitys sisäisen jäljitettävyyden riittävästä tarkkuudesta.

Kunnioitavasti
ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO

Heikki Juutinen
Toimitusjohtaja